

## **Standardy Ochrony Małoletnich w Kłodzkim Ośrodku Kultury**

### **w wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich**

Ważnym działaniem podejmowanym w Kłodzkim Ośrodku Kultury (dalej: KOK) jest tworzenie warunków do skutecznej pomocy w sytuacjach dla Ciebie trudnych, w sytuacjach, w których możesz doznawać krzywdzenia, bądź przemocy wobec siebie, a także w sytuacjach, kiedy jesteś świadkiem takich zachowań wobec Twoich koleżanek i kolegów.

Pamiętaj, że:

- Masz prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem.
- Prawo do ochrony przed przemocą oznacza, że bicie i poniżanie, krzywdzenie psychiczne, znęcanie się, okrutne i poniżające traktowanie są niedopuszczalne i karalne.
- Nikt nie ma prawa Cię bić, prześladować, czy wykorzystywać w celach seksualnych.
- Masz prawo do ochrony przed wszystkimi formami wykorzystywania seksualnego.
- Nikt nie ma prawa Cię dotykać w sposób, którego sobie nie życzysz i nakłaniać lub zmuszać do kontaktów seksualnych.
- Nikt nie ma prawa angażować Cię w produkcję narkotyków i handel nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania. Policja, nauczyciele i inne służby mają za zadanie chronić Cię przed dostępem do nich.
- Masz prawo do życia bez wyzyskiwania i wykorzystywania, nikt nie może siłą zmuszać Ciebie do zrobienia niczego, a zwłaszcza czegoś złego. Nikt też nie może Ciebie zmuszać do pracy ponad siły ani wykorzystywać zarobkowo w inny sposób.
- Masz prawo do życia bez przemocy i poniżania. Nikt nie może Cię bić ani znęcać się nad Tobą w inny sposób.
- Masz też prawo do szukania wszelkiej pomocy – zawsze, gdy jesteś krzywdzony.

## **Dla zapewnienia Twojego bezpieczeństwa KOK przygotował bardzo ważne Standardy Ochrony Małoletnich.**

Do opracowania Standardów ochrony małoletnich KOK został zobowiązany przez państwo. Uznano bowiem za pilną potrzebę wprowadzenie systemowego rozwiązania ochrony małoletnich (osób do 18 roku życia) przed przemocą fizyczną, w tym seksualną, przemocą psychiczną, edukacyjną, materialną czy – coraz powszechniejszą – cyberprzemocą.

W Kłodzkim Ośrodku Kultury obowiązują Standardy Ochrony Małoletnich w wersji pełnej oraz w wersji skróconej, przeznaczonej właśnie dla Ciebie.

### **Prosimy Cię pamiętać, aby przebywając w KOK:**

- Zachowywać się z kulturą.
- Szanować innych, w tym swoich rówieśników.
- Przestrzegać obowiązujących zasad i reguł porządkowych.
- Wykonywać polecenia naszego Personelu.

### **Chcemy abyś wiedział, przeczytaj to uważnie:**

Jeżeli spotkało Cię w domu albo w KOK coś, czego nie akceptujesz, coś co Cię niepokoi, martwi, smuci albo ktoś Cię skrzywdził lub zachował w sposób nieodpowiedni albo w sposób, którego nie akceptujesz, śmiało możesz nam o tym powiedzieć i poprosić o pomoc każdego z pracowników KOK. Postaramy się rozwiązać ten problem w taki sposób, abyś był bezpieczny.

Przemoc może przybierać różne formy:

#### **1) Przemoc fizyczna**

- To przemoc, w wyniku której doznajesz faktycznej fizycznej krzywdy lub jesteś nią potencjalnie zagrożony.
- Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko.
- Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
- To bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, kopanie dziecka, potrząsanie nim lub rzucanie, drapanie, szczypanie, gryzienie, ciągnięcie za włosy/uszy, zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji, przypalanie, poparzenie lub zmuszanie do zjedzenia/połknięcia czegoś.

## **2) Przemoc emocjonalna**

- Przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania.
- Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, ignorowanie potrzeb emocjonalnych dziecka, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianie, oczernianie, odrzucanie, upokarzanie, straszenie, przypisywanie negatywnych cech dziecku, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem/opiekunem a dzieckiem.
- Przemocą jest także nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja, a także sytuacja, gdy dziecko jest świadkiem przemocy.

## **3) Przemoc seksualna**

- Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem poniżej 15 r.ż.
- Włączanie dziecka w aktywność seksualną: którą nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa.
- Aktywność seksualna między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.
- Kontakt fizyczny (dotykanie intymnych części ciała, penetracja).
- Bez kontaktu fizycznego – ekshibicjonizm, wszelkie formy werbalnego molestowania i skłaniania do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming (uwodzenie w Internecie w celu nawiązania kontaktu).
- Komercyjne kontakty seksualne z dzieckiem (wyzyskiwanie seksualne dziecka), gdy w zamian za udział w czynnościach seksualnych dziecko otrzymuje korzyść lub obietnicę korzyści.

## **4) Zaniedbanie**

- Niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw przez rodziców, opiekunów, lub inne osoby zobowiązane do opieki, wychowania i ochrony dziecka. Obejmuje zarówno pojedyncze sytuacje, jak i schemat funkcjonowania, w którym rodzic/opiekun nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju i dobrostanu dziecka.
- Może to dotyczyć takich obszarów jak: zdrowie, edukacja, rozwój emocjonalny, odżywianie, schronienie i bezpieczne warunki życia.

## ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW Z MAŁOLETNIAMI UCZESTNIKAMI

### Zasady ogólne:

1. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo uczestników podczas pobytu w KOK.
2. Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczestnikami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów, wolontariuszy i praktykantów.

❖ **Obszar: Zakaz stosowania przez pracowników jakiegokolwiek formy przemocy wobec małoletniego, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym**

### Pracownicy KOK

1. Nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy są przez nich traktowani sprawiedliwie. Pracownicy nie dzielą i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
2. Nie wykorzystują wobec uczestników zajęć relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej, np.: zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczanie swobody ruchu, szczypanie, klapsy, pociągnięcie za włosy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk.
4. Nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec uczestników, np. takiej jak:
  - a) izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu w grupie,
  - b) stygmatyzowanie z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
  - c) wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie,
  - d) agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych,
  - e) umieszczanie obraźliwych, ośmieszających uczestników rysunków, zdjęć i filmów;
  - f) rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających uczestników materiałów.

5. Nie stosują naruszających godność wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
  - a) nie czynią komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym,
  - b) nie stosują dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
  - c) nie stosują wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
  - d) nie piszą do uczestników wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili,
  - e) nie publikują żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o uczestnikach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, bez zgody zainteresowanych stron,
  - f) nie wdają się w prywatne rozmowy w mediach społecznościowych, nie zamieszczają komentarzy i nie udostępniają zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście, które mogłyby uczestnikom wyrządzić krzywdę.
6. Nie naruszają nietykalności osobistej.
7. Nie zachowują się wobec uczestników w sposób niestosowny, poufały, dwuznaczny.
8. Nie zmuszają uczestników do odbycia jakiejkolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
9. Nie prowokują nieodpowiednich kontaktów.
10. Informują uczestników, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
11. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie uczestnika, zapewniają obecność innej osoby dorosłej.

#### ❖ **Obszar: Kontakt pracowników z małoletnimi**

##### **Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych**

1. Pracownicy traktują małoletniego uczestnika podmiotowo.
2. Kontakt pracowników nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Co do zasady kontakt z uczestnikiem powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.

4. Pracownicy nie zapraszają małoletnich uczestników do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Pracownicy nie nawiązują kontaktów z uczestnikami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
6. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy), a rodzice/opiekunowie prawni małoletnich muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

## **ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI W KOK ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE**

### **2.1 Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi**

1. Uczestnicy mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku.
2. Uczestnicy mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie i regulaminach KOK.
3. Uczestnicy uznają prawo innych do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie wobec kolegów nie narusza ich poczucia godności osobistej. Uczestnicy są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczestnikami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu *proszę, dziękuję, przepraszam*; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

6. Uczestnicy budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Uczestnicy okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczestnicy nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Uczestnicy mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczestnicy nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczestników.
11. Uczestnicy mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli uczestnik jest świadkiem stosowania przez innego uczestnika jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w KOK procedurami).

## **2.2. Niedozwolone zachowania małoletnich uczestników zajęć**

1. Niedozwolone jest stosowanie niżej wymienionej agresji i przemocy wobec innych osób:
  - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
    - ✓ bicie/uderzanie/popychanie/kopanie/opluwanie;
    - ✓ wymuszenia;
    - ✓ napastowanie seksualne;
    - ✓ nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
    - ✓ fizyczne zaczepki;
    - ✓ zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
    - ✓ rzucanie w kogoś przedmiotami;

- b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
- ✓ obelgi, wyzwiska;
  - ✓ wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
  - ✓ bezpośrednie obrażanie ofiary;
  - ✓ plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary;
  - ✓ groźby;
- c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
- ✓ poniżanie;
  - ✓ wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
  - ✓ pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
  - ✓ wulgarne gesty;
  - ✓ śledzenie/szpiegowanie;
  - ✓ obraźliwe SMS-y i MMS-y;
  - ✓ wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
  - ✓ telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
  - ✓ niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
  - ✓ straszenie;
  - ✓ gapienie się;
  - ✓ szantażowanie.



**ZASADY**  
**TWOJEGO POSTĘPOWANIA W SYTUACJI,**  
**W KTÓREJ DOZNAJESZ KRZYWDY**  
**(procedury interwencyjne)**

**Rodzaj krzywdy**

**Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec  
małoletniego**

**Opis sytuacji:**

**Ktoś przez DŁUŻSZY CZAS stosuje wobec Ciebie przemoc lub jest agresywny, nęka Cię w różny sposób, znęca się nad Tobą, np. stosuje:**

**Przemoc fizyczną:**

atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami.

**Przemoc słowną:**

obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.

**Przemoc psychiczną:**

poniżanie, wykluczanie/izolacja/milczenie, obraźliwe pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu), wulgarne gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub tzw. „pokojach do czatowania” (które z reguły są anonimowe w odróżnieniu od SMS-ów, pochodzących z konkretnych telefonów); telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie; gapienie się; szantażowanie.

**Ścieżka Twojego postępowania**

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym pracownikowi KOK. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym dyrektora KOK. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.

2. Pracownik, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.

#### *Działania KOK:*

*KOK, zgodnie ze swoim statutem i obowiązującymi regulaminami, bezzwłocznie podejmie działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.*

### Rodzaj krzywdy

**Celowe zniszczenie lub kradzież Twojej rzeczy**

**Ktoś (osoba Ci znana lub nieznana) okradł Cię, przywłaszczył sobie rzecz, która należała do Ciebie. Ktoś celowo zniszczył rzeczy należące do Ciebie.**

### Ścieżka Twojego postępowania

1. Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy pracownikowi KOK – przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia.
2. Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom.

#### *Działania KOK*

- *KOK, zgodnie ze swoim statutem, stosuje wobec sprawcy czynu środki dyscyplinujące. Zobowiązuje też sprawcę do oddania Ci skradzionej rzeczy lub w uzgodnieniu z jego rodzicami – do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy.*
- *Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, KOK poinformuje Twoich rodziców o kradzieży lub zniszczeniu należących do Ciebie rzeczy oraz przekaze rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.*

## Rodzaj krzywdy

### Przemoc domowa, która jest stosowana wobec Ciebie

Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika KOK, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę.

Jeśli jednak pracownicy zauważą w Twoim zachowaniu i wyglądzie symptomy i oznaki stosowanej wobec Ciebie przemocy domowej, to mimo że tego nie ujawniłeś, mają obowiązek podjąć chroniące Cię działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzielą Ci zgodnej z prawem pomocy.

**Przemoc domowa** – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające Twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- a) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
- c) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące twoje cierpienie,
- d) ograniczające lub pozbawiające Cię dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.

## Ścieżka Twojego postępowania

1. Możesz ujawnić wybranemu pracownikowi KOK, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji.

*Może wystąpić również przypadek, że pracownik obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji dyrektor KOK przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń.*

### *Działania KOK:*

*Każdy pracownik KOK ma obowiązek troszczyć się o Twoje dobro i bezpieczeństwo i udzielić Ci pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.*

*Po uzyskaniu informacji od Ciebie podejmie interwencję w Twojej sprawie. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.*

***Pamiętaj**, że możesz opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie – opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Pracownicy dadzą Ci czas na wypowiedzenie się i nie będą Cię korygować. Żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą Ci zadać dodatkowe pytania.*

*W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu, pracownik powiadamia policję lub prokuraturę rejonową.*

### ***Pamiętaj!***

*Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. KOK ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję.*

*Sposób postępowania w sytuacji krzywdzenia małoletnich określa procedura „Niebieskiej Karty” – polega ona na podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, odbywa się wg ustalonych zasad prawnych..*

*Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest konieczna pewność występowania przemy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.*

## Rodzaj krzywdy

### **Nierówne traktowanie – dyskryminacja małoletniego**

**Dyskryminacja to nierówne, gorsze traktowanie kogoś ze względu na jakąś cechę. Powodem dyskryminacji są najczęściej: płeć, wiek, rasa, niepełnosprawność, orientacja seksualna, cechy fizyczne, religia, przynależność do grupy etnicznej, narodowej lub społeczno-kulturowej, przekonania polityczne lub inne przekonania, a także status materialny i pochodzenie społeczne.**

**Przejawy dyskryminacji: ktoś wyśmiewa się, drwi, szydzi, prześladowa Cię z powodu Twojego wyglądu, zachowania, poglądów, pochodzenia, statusu materialnego, płci, orientacji seksualnej lub z jakiegokolwiek innej przyczyny.**

## Ścieżka Twojego postępowania

1. Porozmawiaj z pracownikiem, któremu ufasz i opowiedz szczerze o tym, czego, z jakiego powodu i od kogo doświadczyłeś. To trudna dla Ciebie sytuacja, więc nie obawiaj się poprosić pracownika KOK o pomoc i interwencję w tej sprawie.
2. Poinformuj także swoich rodziców o całej sytuacji, przedstaw im wszystkie okoliczności zdarzenia.
3. Zasięgnij w szkole porady szkolnego pedagoga lub psychologa – opowiedz mu o swoich obawach, przeżyciach i odczuciach. Pedagog szkolny lub/i psycholog zgodnie z Twoimi potrzebami udzielą Ci pomocy pedagogiczno-psychologicznej.
4. Twoi rodzice i Ty możecie zwrócić się o pomoc także do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka.
5. W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony szkoły Twoi rodzice mogą zgłosić sprawę do właściwego kuratorium oświaty i następnie do Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka.

## Rodzaj krzywdy

### Stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy

**Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie – nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz gdy ktoś podszywa się w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli.**

## Ścieżka Twojego postępowania

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie.
2. Zgłoś ten fakt pracownikowi KOK i rodzicom

### *Działania KOK:*

*Pracownik KOK wysłucha Cię, przeanalizuje dowody, które dostarczysz. Jeśli będziesz mieć kłopot z zabezpieczeniem dowodów w sieci, pracownik poprosi o pomoc specjalistę.*

3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich pracownikowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci.
4. Pracownik wspólnie z Tobą oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem.

### *Działania KOK:*

*Po dokonaniu analizy dowodów i ustaleniu okoliczności cyberprzemocy pracownik podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy cyberprzemocy.*

*Wobec sprawcy cyberprzemocy będą zastosowane określone w statucie i regulaminach środki dyscyplinujące.*

5. Pracownik może też o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować Twoich rodziców lub nawet policję – decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z Tobą, rodzicami i dyrektorem KOK.

### *Działania KOK:*

*Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania policji i sądu rodzinnego. KOK powinien powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne mu środki wychowawcze, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy sprawcy cyberprzemocy).*

### ***Pamiętaj:***

- *że nie jesteś winien/winna zaistniałej sytuacji i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec Ciebie w ten sposób;*
- *że pomoc, którą otrzymasz ze strony grona pracowników, nie kończy się w momencie zakończenia procedur ustalenia sprawcy i zastosowania wobec niego środków dyscyplinujących. Pracownicy KOK będą w sposób szczególny czuwać nad Twoim bezpieczeństwem i zwracać uwagę, czy nie*

*są podejmowane wobec Ciebie dalsze działania przemocowe. Będą Ci również pomagać w radzeniu sobie z tą trudną dla Ciebie sytuacją.*

## Rodzaj krzywdy

### Zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego w wyniku sekstingu

Seksting polega na wysyłaniu innym osobom przez internet lub telefon swoich intymnych zdjęć lub filmów. Jest to niebezpieczne zjawisko, ponieważ raz wysłane treści mogą zostać zapisane i użyte w dowolny sposób. Mogą też trafić w ręce niepowołanych osób i stają się narzędziem cyberprzemocy: szantażu czy zastraszania osoby, która się na nich znajduje. Mogą zostać przesłane innym osobom bez zgody osoby, która się na nich znajduje.

Rodzaje sekstingu:

1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.
2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.
3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.

## Ścieżka Twojego postępowania

Jeśli Ty i/lub Twój rodzice uznają, że jesteś ofiarą sekstingu:

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom lub pracownikowi KOK, któremu ufasz.
2. Zbierz i zabezpiecz dowody dostępne w formie elektronicznej – przesyłane zdjęcia, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia. Dzięki nim możliwa będzie identyfikacja sprawcy. Ponieważ seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie.
3. Przekaż zebrane materiały dyrektorowi KOK.

#### *Działania KOK:*

- *W KOK zostanie przeprowadzona analiza dowodów oraz postępowanie mające na celu ustalenie sprawcy. Jeżeli niektóre z tego typu materiałów rozesłanych do większej liczby osób zostaną uznane za pornograficzne, dyrektor ma obowiązek zgłoszenia incydentu na policję.*
- *Biorąc pod uwagę Twoje dobro, KOK poinformuje o zdarzeniu Twoich rodziców.*
- *Jeżeli celem sprawcy było upokorzenie Ciebie, sprawca/sprawcy zostaną wezwani do dyrekcji KOK. Przedstawione zostaną sprawcom dowody, okoliczności zdarzenia, konsekwencje, jakimi skutkuje takie zachowanie. Wobec sprawcy zostaną zastosowane środki dyscyplinujące, określone w statucie i regulaminach wewnętrznych KOK.*

4. Rozmowa na temat samego zdarzenia czy identyfikacji potencjalnego sprawcy będzie realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla Ciebie – ofiary sekstingu, z szacunkiem dla Twojej indywidualności i przeżytego stresu.

#### **Rodzaj krzywdy**

**Wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych**

**Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.**

#### **Ścieżka Twojego postępowania**

Jeżeli ktoś wysła Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminujące, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy – fałszywe wiadomości:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom albo pracownikowi KOK, któremu ufasz.
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich.



Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem Twoich rodziców lub opiekunów prawnych, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel KOK posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

#### *Działania KOK:*

- *KOK powiadomi Twoich rodziców o zaistniałym zdarzeniu.*
  - *We współpracy z nimi, po dokonaniu analizy dowodów ustali okoliczności uzyskania przez Ciebie dostępu do szkodliwych treści.*
  - *Pamiętaj, że sprawcą jest osoba, która udostępniła szkodliwe treści lub twórca tych treści.*
  - *Po ustaleniu sprawcy zostanie przeprowadzona rozmowa z nim oraz jego rodzicami. W trakcie rozmowy sprawcy zostanie uświadomiona szkodliwość prowadzonych przez niego działań.*
  - *KOK zastosuje wobec sprawcy ustalone w statucie środki dyscyplinujące.*
  - *Jeżeli upowszechniane treści naruszały obowiązujące prawo, KOK złoży zawiadomienie na policję.*
3. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację. Skontaktuj się z pedagogiem lub psychologiem szkolnym i opowiedz mu, co czujesz – skorzystaj z ich pomocy.

#### *Działania KOK:*

- *KOK uzgodni z Twoimi rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia Ciebie.*

### Rodzaj krzywdy

**Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego**

### Ścieżka Twojego postępowania

1. Gdy sprawcą jest kolega – inny uczestnik – skontaktuj się z pracownikiem KOK. Przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw.

2. Poinformuj równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców.
3. W miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw. Zgromadź sam lub z pomocą pracownika KOK, posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej, materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms/sms).
4. Przekaż dowody rodzicom i pracownikowi.
5. Dokonaj zmian identyfikujących Cię w sieci – powinni być przy tym Twoi rodzice.

#### *Działania KOK:*

- *KOK podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy naruszenia Twoich praw do ochrony wizerunku i danych osobowych.*

#### ***Uwaga!***

*Zebrane dowody muszą jasno wskazywać na konkretnego sprawcę oraz na to, że sprawca świadomie zmierzał do wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej.*

*Jeżeli naruszenie twojej prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem Tobie szkody majątkowej lub osobistej – to KOK i rodzice powinni przekazać dowody policji. Decyzję o powiadomieniu policji podejmuje dyrektor w porozumieniu z rodzicami.*

*W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.*

6. Jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do pedagoga szkolnego lub psychologa o wsparcie, którego potrzebujesz. Zaplanują oni wraz z Tobą i Twoimi rodzicami rodzaj pomocy dla Ciebie i wdrożą działania chroniące Cię przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadczasz.

### Rodzaj krzywdy

**Nawiązywanie przez małoletniego  
niebezpiecznych kontaktów w Internecie**

**W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia Twojego życia i zdrowia, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.**

## Ścieżka Twojego postępowania

Jeśli Twoi rodzice lub opiekunowie prawni zgłoszą taki problem związany z Tobą lub zrobisz to Ty sam:

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom lub pracownikowi KOK, któremu ufasz.
2. Zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody – możesz skorzystać z pomocy pracownika KOK, którego wskaże Ci dyrektor.
3. Przekaż dowody pracownikowi i rodzicom. Od chwili przekazania przez Ciebie i rodziców dowodów, to KOK we współpracy z rodzicami zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego.

### ***Uwaga!***

*Nie podejmuj samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy – to zadanie policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.*

- *KOK i rodzice bezzwłocznie zawiadomią policję o wystąpieniu zdarzenia. Przekażą policji dowody oraz wszelkie uzyskane informacje o sprawcy.*

4. Jeżeli potrzebujesz pomocy i wsparcia po ujawnieniu zdarzenia, zwróć się o pomoc do pedagog szkolnego lub/i psychologa.

### *Działania KOK :*

- *KOK wszelkie działania pomocowe wobec Ciebie, stosownie do Twoich potrzeb uzgodni z Twoimi rodzicami.*

# **PAMIĘTAJ !!!**

**KAŻDY ma prawo do poszanowania swojej godności!**

**JEŚLI**

**sam/a doznajesz krzywdy lub jesteś świadkiem krzywdzenia innego ucznia**

**to NATYCHMIAST**

**powiedz o tym komuś dorosłemu:**

**dyrektorowi KOK**

**innemu dorosłemu, który jest dostępny na terenie KOK !!!**

**Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży: 116 111**

**Pamiętaj masz prawo szukać wsparcia dla siebie.**

**Jeśli tego potrzebujesz zadzwoń pod bezpłatny numerem: 116 111**

**Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży czynny całą dobę przez cały tydzień.**

**Pamiętaj masz prawo szukać wsparcia dla siebie. Więcej informacji możesz**

**także uzyskać wchodząc na stronę [www.116111.pl](http://www.116111.pl)**

**Całodobowa infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli:**

**800 080 222**

**Antydepresyjny Telefon Forum Przeciw Depresji: 22 594 91 00**

**Rzecznik Praw Dziecka prowadzi darmowy, całodobowy Dziecięcy Telefon**

**Zaufania gdzie zarówno dzieci, jak i ich rodzice, czy opiekunowie mogą w**

**każdej chwili uzyskać profesjonalne wsparcie psychologiczne i prawne.**

**Jeśli tego potrzebujesz zadzwoń pod bezpłatny numer: 800 12 12 12**

**Telefonując pod wskazane numery możesz porozmawiać o wszystkim,**

**o przyjaźni, miłości, dojrzewaniu, kontaktach z rodzicami, rodzeństwem,**

**problemach w szkole czy emocjach, których doświadczasz.**

**Możesz uzyskać pomoc w sytuacji, kiedy czujesz się dyskryminowany,**

**kiedy doświadczasz przemocy lub jesteś jej świadkiem.**

**Pomoc Psychologiczna: 22 425 98 48**